

Sorbán Kinga

EURÓPA DIGITÁLIS JÖVŐJE

A 2024-ES MAGYAR ELNÖKSÉG SZEREPE A DIGITÁLIS
SZAKPOLITIKA ALAKÍTÁSÁBAN¹

BEVEZETÉS

Az Európai Unió szakpolitikái között talán az egyik legszerteágazóbb a digitális szakpolitika, amit komplikál, hogy a technológiai fejlődés üteme és iránya nehezen kiszámítható.² A digitális technológiákra és digitalizációra vonatkozó szakpolitikai célkitűzések és intézkedések nemcsak egyetlen szektorhoz kötődnek, hanem átívelnek több területen, és minden ágazatot érintenek, legyen szó a távközlési infrastruktúrára vonatkozó szabályokról, vagy akár a gyermekek védelméről, a pénzügyi szektorról.

A digitalizáció, így a digitális szakpolitika alakulása kulcsfontosságú Európa versenyképessége szempontjából, márpedig az elmúlt időszakban nyilvánvalóvá vált, hogy a kontinens komoly versenyképességi problémákkal küzd, és lemarad a globális versenyben. Ez a lemaradás különösen aggasztó technológiai területen: az EU-ban nincsenek olyan globális technológiai óriások, mint az Amazon, az Apple vagy a Google, illetve az ellátási láncok terén is erősen függ az amerikai és ázsiai gyártóktól (félvezetők, csipek esetében különösen Tajvantól és Dél-Koreától). Nem véletlen tehát, hogy az egységes piac jövőjéről szóló Letta-jelentés³ és a versenyképességről szóló Draghi-jelentés⁴ is igen markáns állításokat fogalmazott meg a digitális szabályozás jövőbeli iránya kapcsán. Az európai versenyképesség fókuszba állítása a magyar elnökség egyik prioritása volt, ez adott vezérfonalat a szakterületen zajló elnökségi munkának is.

A versenyképesség mellett érdemes a digitalizáció társadalmi dimenzióját is górcső alá venni, hiszen ezt – legalábbis részben – szintén a digitális szakpolitika hivatott kezelni. A technológiai fejlődés, amellyel, hogy számtalan lehetőség hordozója,

¹ Szeretném megköszönni Kottra Gergőnek, a munkacsoport elnökének, valamint Fakó Petra és Nagy Tünde elnökhelyetteseknek a tanulmány elkészítéséhez nyújtott hasznos észrevételeket és támogatást.

² TÓTH 2016.

³ LETTA 2024.

⁴ Európai Bizottság 2024.

veszélyeket is rejt magában, ilyenek a kiberbiztonsági kockázatok, a mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) által hordozott kockázatok, illetve a társadalom legsérülékenyebb tagjainak, a gyermekeknek a sérelmére elkövetett visszaélések. Ezeknek a jelenségeknek a szabályozása kétségkívül többletterhet ró a piac szereplőire, akikre az EU jellemzően intézkedési, jelentéstételi és kockázatkezelési kötelezettséget telepít, illetve szankciókkal, köztük bírságokkal igyekszik kikényszeríteni a végrehajtást. Folyamatos kihívást jelent tehát fenntartani azt a törékeny egyensúlyt, amely a versenyképességet ösztönző, innováció- és vállalkozóbarát környezet kialakítása és a polgárok védelme között húzódik.

A magyar elnökségnek a jogalkotásban visszafogottabb szerep jutott, hiszen az intézményi ciklusváltás előtt a dossziék többségét a magyart megelőző spanyol és belga elnökségek sikeresen lezárták, ám több területen érdemben járult hozzá a digitális szakpolitika formálásához. A tanulmány célja, hogy áttekintést nyújtson a magyar elnökség igen szerteágazó tevékenységéről e területen.

A digitális szakpolitika helyzete az elnökség előtt

2021-ben az Európai Bizottság a digitális évtized megvalósításának európai módjáról szóló közleményében⁵ egy négy sarkalatos pontból álló iránytű mentén fogalmazta meg a digitális célkitűzéseit. Az iránytű az alábbi négy prioritást jelölte meg:

1. digitálisan képzett lakosság és magasan képzett digitális szakemberek;
2. biztonságos, jól teljesítő, fenntartható digitális infrastruktúrák;
3. a vállalkozások digitális transzformációja;
4. a közszolgáltatások digitalizálása.

E prioritási területeket kiegészítette azokkal a stratégiai alapelvekkel, amelyek lehetővé teszik a polgárok számára, hogy teljes mértékben kihasználhassák a digitalizáció nyújtotta lehetőségeket. Ilyen alapelvek a biztonságos és megbízható online környezethez való jog, az emberközpontú algoritmusokra vonatkozó etikai elvek, illetve a gyermekek védelmének növelése az online térben.

A 2021–2024 közötti jogalkotási ciklusban a digitális évtized szakpolitikai program prioritásai mentén valódi szabályozási dömping zajlott. Az infrastruktúra-szabályozás területén a belga elnökség alatt fogadták el a gigabites infrastruktúráról szóló rendeletet,⁶ a közszolgáltatások digitalizációja területén pedig az interoperábilis

⁵ Európai Bizottság 2021.

⁶ Európai Parlament és a Tanács 2024b.

Európáról szóló rendeletet.⁷ Az adatszabályozás tárgyában 2022-ben fogadták el az adatgazdaság kiépítését támogató adatkormányzási rendeletet,⁸ 2023-ban a spanyol elnökség alatt pedig az adatrendeletet.⁹ A digitális, illetve online tartalmak és szolgáltatások szabályozására is több uniós jogi aktus született. 2022-ben fogadták el a digitális szolgáltatásokról szóló rendeletet,¹⁰ valamint a digitális piacokról szóló jogszabályt.¹¹ A szűkebb tartalomszabályozás területén belül két, erőteljes digitális vonatkozásokat tartalmazó rendeletet fogadtak el: a politikai reklámtevékenység átláthatóságáról és célzott folytatásáról szóló rendeletet,¹² valamint a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai rendeletet.¹³ A rendvédelem témakörében említésre méltó a 2023-ban elfogadott elektronikus bizonyítékokról szóló rendelet,¹⁴ pénzügyi területen pedig a 2022-es pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájáról¹⁵ szóló rendelet (DORA-rendelet), a 2023-as kriptoeszközök piacairól szóló rendelet (MiCA-rendelet).¹⁶ Még a spanyol elnökség alatt, 2023-ban született politikai megállapodás a mesterséges intelligenciáról szóló rendeletről,¹⁷ amelyet a véglegesítést követően a belga elnökség alatt fogadtak el.¹⁸

A magyar elnökséget megelőzően tehát lényegében kialakult az egységes digitális szabályozási keretrendszer, a fő fókusz pedig a szabályok átültetésére és a végrehajtásra került, az elnökség számára csak néhány területen maradt jogalkotási teendő. Ez természetesen korántsem jelenti azt, hogy az elnökség a digitális szakpolitika esetében eredménytelenül és eseménytelenül telt volna, ebben az időszakban ugyanis számos tanácsi határozattal, tanácsi következtetéssel és szakmai rendezvénnyel járultunk hozzá a terület fejlődéséhez.

⁷ Európai Parlament és a Tanács 2024a.

⁸ Európai Parlament és a Tanács 2022b.

⁹ Európai Parlament és a Tanács 2023c.

¹⁰ Európai Parlament és a Tanács 2022a.

¹¹ Európai Parlament és a Tanács 2022d.

¹² Európai Parlament és a Tanács 2024c.

¹³ Európai Parlament és a Tanács 2024d.

¹⁴ Európai Parlament és a Tanács 2023a.

¹⁵ Európai Parlament és a Tanács 2022c.

¹⁶ Európai Parlament és a Tanács 2023b.

¹⁷ Európai Parlament és a Tanács 2024e.

¹⁸ VARJU 2025; TÖRÖK-ZŐDI 2021.

A digitális szakpolitika alakulása a magyar elnökség alatt

Az előző részben szereplő felsorolás jól példázza, hogy a digitális szakpolitika valójában egy ernyőterület, így több tanácsi formáció is foglalkozik digitális tárgyú jogalkotással. Terjedelmi okokból jelen tanulmány nem tesz kísérletet arra, hogy bemutassa a szerteágazó digitális szakpolitika minden aspektusát, hanem kizárólag azokra a horizontális területekre fókuszál, amelyek az alapját képezik az egyes ágazati szabályoknak, és a magyar elnökség során különösen relevánsak voltak. Ezek a horizontális, főként infrastruktúrát, adat-, illetve platformszabályozást és mesterséges intelligenciát érintő kérdések a közlekedési, távközlési és energiaügyi tanácsi formáció feladatkörébe tartoznak, azon belül is a távközlés és információs társadalom munkacsoport tevékenységét érintik. A horizontális területek közé tartozik a kiberbiztonság is, amely a kiberügyekkel foglalkozó horizontális munkacsoport (*Horizontal Working Party on Cyber Issues* – HWPCI) témája.

Horizontális mesterségesintelligencia-szabályozás

A mesterséges intelligenciáról, az emberi jogokról, a demokráciáról és a jogállamiságról szóló keretegyezmény¹⁹ végleges szövegét 2024. május 17-én fogadta el az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága. Ahhoz, hogy az Európai Unió aláírhasa és megköthesse az egyezményt, a Tanácsnak két határozatot kell elfogadnia, elsőként az egyezménynek az Európai Unió nevében történő aláírásáról, másodikként pedig az Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló határozatot. Mivel az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság olyan értékek, amelyeket minden uniós tagállam oszt, az unió csatlakozása egy széles körben támogatott nemzetközi egyezményhez nem tűnik komplikált döntésnek.²⁰ A tanácsi határozat elfogadása azonban egy érdekes és a mesterségesintelligencia-szabályozás területén jócskán túlmutató jogi problémát tartogatott.

Az Európai Bizottság felhatalmazást kért a Tanácstól az egyezménynek az unió nevében történő kizárólagos aláírására, azzal érvelve, hogy az egyezmény aláírása és megkötése kizárólagos uniós hatáskörbe tartozik, mivel az MI-rendelet elfogadásával az unió gyakorolta jogalkotási hatáskörét ebben a tárgykörben. Ez a megoldás a legtöbb tagállam számára kezdetben nem volt elfogadható, abban a szubszidiaritás

¹⁹ Európa Tanács 2024.

²⁰ MEZEI-TRÄGER 2025

elvének megsértését látták.²¹ A tagállamok többsége vegyes jellegű egyezményben gondolkodott, amely esetben az Európai Unió és a tagállamok is aláírók lehetnek.

A nemzetközi egyezmények esetében a vegyes jelleg fordul elő a leggyakrabban,²² noha a kereskedelmi tárgyú egyezmények esetében megfigyelhető egy eltolódás a kizárólagos uniós aláírás irányába.²³ A vegyességnek két típusát ismerjük, amennyiben egy egyezménynek vannak olyan részei, amelyek kizárólagos tagállami hatáskörbe tartoznak, kötelező vegyességről beszélünk, tehát a tagállamok szükségszerű aláírók. Azokban az esetekben, ahol a nemzetközi egyezmény megosztott hatáskörbe tartozó kérdéseket rendez, szintén van lehetőség a vegyes jelleg megállapítására (ez az úgynevezett fakultatív vegyesség). A megosztott hatáskörbe tartozó kérdések azonban csak akkor alapozzák meg a nemzetközi szerződések vegyes jellegét, ha a megosztott hatáskörbe tartozó kérdés arányaiban jelentős részét teszi ki a szerződésnek.

A tanácsi határozat elfogadásával a Bizottság a magyar elnökséget jelentős időnyomás alá helyezte. Az Egyezmény ünnepélyes aláírását ugyanis 2024. szeptember 5-én tartották Vilniusban, a Bizottság szimbolikus jelentőséget tulajdonított annak, hogy az EU az első aláírók között legyen. Az Egyezmény aláírására nemcsak gyors, hanem jogilag is megalapozott választ kellett találnia a magyar elnökségnek, hiszen a Bizottságnak, illetve bármely tagállamnak jogában áll ilyen esetekben az Európai Unió Bíróságának állásfoglalását kérni, ami az aláírási folyamat évekig tartó elhúzását eredményezheti.

A Tanács Jogi Szolgálat megerősítette, hogy az egyezmény olyan területet szabályoz, amelyet az MI-rendelet nagymértékben lefed, ez megalapozza az EU kizárólagos kompetenciáját. Utalt továbbá az irányadó esetjogra, amelynek értelmében ilyen esetben sem kizárt, hogy közös uniós érdek miatt a tagállamok is aláírjanak, ahhoz azonban szükséges a Bizottság hozzájárulása. A Coreper 2024. július 24-i ülése előtt közös cseh–francia módosító javaslatot nyújtottak be, amely az EU kizárólagos hatáskörének elismerése mellett lehetővé tette volna a tagállamok számára is az egyezmény aláírását a Bizottsággal egy időben (úgynevezett *co-signature* megközelítés). A tagállamok többsége támogatta volna ezt a megoldást, azonban a Bizottság számára nem volt elfogadható.

A patthelyzetet végül a magyar elnökség által kidolgozott kétlépcsős mechanizmus oldotta fel. Eszerint a Bizottság lehet az Egyezmény kizárólagos aláírója azzal, hogy törekednie kell arra, hogy az egyezmény alapján létrehozandó Részes Felek Konferenciájában az EU számára a tagállamok számával megegyező 27 szavazat legyen biztosított. Amennyiben a Részes Felek Konferenciájának eljárási szabályzatában

²¹ KOLLER 2023.

²² VÁRNAY 2016.

²³ ROES 2019.

nem sikerül biztosítani a kellő számú szavazatot, a tagállamok felhatalmazást kapnak arra, hogy az EU mellett és az EU érdekében aláírják az egyezményt, tiszteletben tartva az EU kizárólagos hatáskörét (ehhez módosítani szükséges majd az aláírásról szóló tanácsi határozatot). Ez a kompromisszumos, kétlépcsős megoldás, amelyet a magyar elnökség dolgozott ki, lehetővé tette a tanácsi határozat időben történő elfogadását, így az Európai Bizottság 2024. szeptember 5-én aláírhatta az egyezményt az unió nevében.

2024. május 29-én jelent meg az Európai Számvevőszék különjelentése az EU mesterséges intelligenciára irányuló törekvéseiről.²⁴ A számvevőszéki különjelentések esetében a Tanácsnak a megjelenést követő három hónapon belül következtetéseket kell elfogadnia, amelyekben értékeli azok megállapításait, valamint iránymutatást ad a Bizottság és a tagállamok számára. Ez a határidő egy alkalommal, további három hónappal meghosszabbítható. Az elnökség által szövegezett és a tagállamok által egyhangúlag elfogadott tanácsi következtetések nagyrészt egyetértettek a Számvevőszék megállapításaival. A következtetések a különjelentéssel párhuzamosan felhívják a figyelmet arra, hogy az Európai Uniónak növelnie kell a mesterséges intelligenciával (MI) kapcsolatos beruházásokat, és meg kell könnyítenie a digitális infrastruktúrához való hozzáférést, hogy vezető szerepet tölthessen be a mesterséges intelligencia fejlesztésében és alkalmazásában. A következtetések arra is rámutatnak, hogy a jövőbeli szakpolitika-alkotás során tekintettel kell lenni az MI környezeti hatásaira, az energiahatékonyság növelésére és a megbízható hardverellátási lánc biztosítására.

Kiberbiztonság

A magyar elnökség alatt, a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács 2024. december 2–3-i ülésén fogadták el a kibernsolidaritási rendeletet.²⁵ A rendelet célja, hogy megerősítse a kiberbiztonsági fenyegetések és események felderítéséhez, az azokra való felkészüléshez és reagáláshoz szükséges uniós kapacitásokat, továbbá hogy erősítse az uniós szintű szolidaritást. E cél elérése érdekében a rendelet három eszközt hozott létre: az Európai Kiberbiztonsági Pajzsot, a Kiberbiztonsági Vészhelyzetet Elhárító Mechanizmust, illetve a Kiberbiztonsági Események Felülvizsgálati Mechanizmusát. Az Európai Kiberbiztonsági Pajzs egy páneurópai infrastruktúra lesz, amely a kijelölt tagállami nemzeti biztonsági műveleti központokból (SOC), valamint határokon átfelölő biztonsági műveleti központokból

²⁴ Európai Számvevőszék 2024.

²⁵ Európai Parlament és a Tanács 2024.d.

áll majd. Célja a közös uniós felderítési és helyzetfelismerési képességek kiépítése és erősítése, amely hozzájárul az ipari és szolgáltatási ágazatok versenyhelyzetének megerősítéséhez az unióban, és megteremti az uniós technológiai szuverenitást a kiberbiztonság területén. A Kiberbiztonsági Vészhelyzetet Elhárító Mechanizmussal a cél a jelentős és nagyszabású kiberbiztonsági eseményekre való felkészülési, reagálási és helyreállítási képesség megerősítése, míg a Kiberbiztonsági Események Felülvizsgálati Mechanizmusa a súlyos vagy nagyszabású kiberbiztonsági események utólagos felülvizsgálatának és értékelésének a kereteit teremti meg, fokozva ezáltal az unió ellenálló és hatékony reagálóképességét. Mivel a társjogalkotók közötti politikai kompromisszumot a belga elnökség már elérte, a szöveg tartalmi kérdéseket nem érintő véglegesítése (köztük a preambulumbekzdések szövegének megállapítása) a magyar elnökségre maradt.

A Közlekedési, Távközlési és Energiaügyi Tanács az elnökségi félév során a HWPCI által előkészített tanácsi következtetéseket²⁶ fogadott el az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökség (*European Union Agency for Cybersecurity*, a továbbiakban: ENISA) jövőjéről. A következtetésekből az ENISA kibővült feladatkörével járó erőforrásigényről, valamint a kiberbiztonsági szektor szereplőivel való együttműködés fokozott szükségességéről is szó esett.

Infrastruktúra-szabályozás

A Tanács közlekedési, távközlési és energiaügyi formációja következtetéseket fogadott el az infrastruktúra-szabályozás területén is az unió jövőbeli digitális infrastruktúráis igényeiről,²⁷ amelyben az Európai Bizottság 2024 elején megjelent fehér könyvére reflektál. A tanácsi következtetések középpontjában a digitális infrastruktúrák fejlesztése áll, áttekinti az eddig elért eredményeket, és rámutat a még fennálló akadályokra és kihívásokra. Egyes kérdésekben azonban – például frekvenciagazdálkodás, piacconszolidáció, részhálózatok kivezetéséhez rendelt határidő – a következtetések a fehér könyv megállapításaira nem rezonálnak, sőt néhol ellentétesek azokkal. A következtetések néhány ponton nem erősítik meg a Draghi- és Letta-jelentések célkitűzéseit sem. Utóbbiak nagyon ambiciózus, szupranacionális víziót festenek, például a hírközlési szektor egységes uniós felügyeletéről, a páneurópai szolgáltatók kialakításáról, ami sok tagállamnak kedvezőtlen vagy politikailag nehezen vállalható lenne. Az ellentéteket érdemes geopolitikai

²⁶ Az Európai Unió Tanácsa 2024b.

²⁷ Az Európai Unió Tanácsa 2024a.

dimenzióban is megvizsgálni, hiszen a nyugati nagy szolgáltatók gyors konszolidációt és egységes EU-szabályozást szorgalmaznak, míg több közép-kelet-európai ország nemzeti távközlési piacát, szolgáltatóit óvja, és nem akarja elengedni a szabályozói kontrollt. Ez azt jelzi, hogy a tagállamok és a Bizottság koncepcionális kérdésekben igen eltérő irányokban gondolkodnak. A fehér könyv javaslataira építve várhatóan 2025 decemberében jelenik majd meg a *Digital Networks Act*, amelyet a Bizottság összeköt az *Elektronikus Hírközlési Kódex* felülvizsgálatával. A digitális infrastruktúrára vonatkozó jövőbeli uniós szabályozás karaktere – hogy az inkább tagállami szuverenitást megőrző, vagy szupranacionális – izgalmas kérdés, és nagy nyomot hagy majd az unió technológiai versenyképességén a következő évtizedben.

Gyermekvédelem

Az online gyermekvédelem számos szabályozási területet érint, amelyek közül a két legjelentősebb a tartalomszabályozás és a büntetőjog. Az Európai Unió tartalomszabályozási alapidokumentuma a 2022-ben elfogadott *Digital Services Act* (a továbbiakban: DSA), amely meghatározza a jogellenes tartalmak elleni fellépés, a kockázatértékelés és kockázatkezelés alapvető szabályait. A DSA elfogadásával a jogalkotási szakasz ugyan lezárult, de a tartalomszabályozás hatékonysága érdekében gondoskodni kell a megfelelő, egységes implementációról is. Megkezdődött a rendszerszintű kockázatok felmérésével és a jelentéstételi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos uniós magatartási kódex kidolgozása (DSA 45. cikk), illetve a Bizottság iránymutatásokat tervez elfogadni a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekről, köztük az életkor ellenőrzéséről (DSA 28. cikk). A DSA kifejezetten rendelkezik arról, hogy biztosítani kell az életkor-ellenőrzést az online térben, amely ahhoz járul hozzá, hogy a gyermekek ne férhessenek hozzá az olyan tartalmakhoz, amelyek nem jogellenesek ugyan, de kedvezőtlenül befolyásolják a fejlődésüket. Az életkor-ellenőrzésnek még nincsen uniós szinten elfogadott egységes módszere, ám nagy potenciál van az európai digitális személyiadat-tárca ilyen célú hasznosításában. A magyar elnökség számára a gyermekek biztonságos online környezethez való jogának védelme kiemelten fontos terület volt, ezért különböző szakmai rendezvények révén kívánta elősegíteni a tapasztalatszerését, az iparági szereplők és a jogalkotók közötti párbeszédet. Az egyik kiemelt esemény a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen szervezett szakértői workshop volt,²⁸ ahol az Európai Bizottság képviselői mellett a piac jelentős szereplői, például a Meta is jelen voltak.

²⁸ Nemzeti Közzolgálati Egyetem 2024.

A gyermekvédelem területén rövid ágazati kitekintést is indokolt tenni, hiszen büntetőjogi területen a DSA szabályait fogja kiegészíteni a gyermekek szexuális bántalmazása és szexuális kizsákmányolása elleni rendelet (CSAM-rendelet).²⁹ A tervezet tárgya alapvetően a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló tartalmak elleni fellépés, ezért átfogó horizontális eljárási szabályokat is tartalmaz az online tér szolgáltatóira nézve. A Bizottság jogalkotási javaslata két fő pillérrre épül: a vállalatok, különösen az olyan online platformok, mint a Meta vagy a Google, kötelezése a gyermekek szexuális bántalmazását ábrázoló tartalmak felderítésére, eltávolítására és jelentésére, valamint egy új uniós ügynökség (a Gyermekek Szexuális Bántalmazása Elleni Uniós Központ) létrehozása. A rendelet az elfogadását követően felváltja majd a jelenleg hatályban lévő 2021/1232 ideiglenes rendeletet,³⁰ amely a hírközlési adatvédelmi irányelv egyes rendelkezéseitől enged eltéréseket. Ennek az irányelvnek a célja, hogy a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók (mint például a Facebook Messenger vagy a WhatsApp) számára lehetővé tegye, hogy felderítési tevékenységet végezzenek, amennyiben felmerül a gyanúja a gyermekek online szexuális bántalmazásának. Ennek érdekében figyelmen kívül hagyhatják a hírközlési adatvédelmi irányelvnek a közlések és az azokra vonatkozó forgalmi adatok titkosságát biztosító (5. cikk), a forgalmi adatok szükségtelenül hosszú ideig való tárolását tiltó, illetve azok törlését megengedő (6. cikk) rendelkezéseit. Az irányelv hatálya 2024 augusztusáig tartott volna, azonban mivel nem sikerült megállapodni az azt felváltó CSAM szövegében, hatályát 2026. április 3-ig meghosszabbították.

A tagállamok közötti ellentétek miatt a belga elnökségnek nem sikerült egyetértést teremteni a CSAM-rendelet esetében, ezért a kompromisszumkeresés a magyar elnökség alatt is folytatódott. Az irányelv politikai érzékenységet az adja, hogy két jelentős érdek ütközik, egyrészt a gyermekek elleni szexuális bűncselekmények elleni fellépés érdeke, másrészt a felhasználók magánéletének és magánjellegű kommunikációjának védelme. Egyes álláspontok szerint ilyen súlyos bűncselekmények esetén a bűnüldözési érdek előrébb való, más álláspontok szerint viszont egy ilyen jogszabály súlyos és aránytalan beavatkozás lenne a polgárok magánéletébe. A javaslat a szakmai érdekeltek között sem volt egységes megítélésű, a gyermekjogi szervezetek üdvözölték az új javaslatot, a digitális jogvédők, a kiberbiztonsági szakértők és egyes technológiai vállalatok mély aggodalmukat fejezték ki a magánélethez való jog ilyen magas fokú korlátozásával szemben.

²⁹ Európai Parlament és a Tanács 2022d.

³⁰ Európai Parlament és a Tanács 2021.

A digitális szakpolitika jövője

Bár a 2024-es magyar elnökség időzítése a jogalkotási ciklusváltás előtti szakaszra esett, így a klasszikus értelemben vett jogalkotói tevékenységben korlátozottabb szerepet játszhatott, a szakpolitikai térben mégis jelentős hozzáadott értéket jelentett. Az elnökség értékét elsősorban a koordinációs, kompromisszumképző és napirendformáló képessége adta, amely révén képes volt előmozdítani a digitális szakpolitika több fontos célkitűzésének elérését, illetve új hangsúlyokat beemelni a szakpolitikai diskurzusba. Összességében a magyar elnökség szakpolitikai katalizátorszerepben járult hozzá az uniós digitális keretrendszer formálásához.

A magyar elnökség által képviselt szakpolitikai irányokhoz jól illeszkedik a Bizottság 2025. évre szóló munkaprogramja,³¹ amelynek az európai versenyképesség növelése az egyik sarokkövét képezi, különösen a mesterséges intelligencia területén. A munkaprogramban a Bizottság bejelentette az MI-kontinens cselekvési terv (*AI Continent Action Plan*) elkészítését, amely 2025 áprilisában meg is jelent. Az MI-kontinens cselekvési tervben foglalt intézkedések célja, hogy ösztönözze az európai MI-fejlesztésekre és infrastruktúrákba (például MI-üzemek, szuperszámítógépek) irányuló beruházásokat. A terv versenyképességi előnybe kívánja hozni az EU-t azáltal, hogy megerősíti az innovációs ökoszisztémát, elősegíti a tehetségek megtartását és a szakemberképzést, és támogatja a vállalkozásokat a legmodernebb MI-technológiák alkalmazásában.

Építkezni tudnak a magyar elnökség által megkezdett munkára a lengyel és az azt követő elnökségek a gyermekvédelem és az MI területén. Az Európa Tanács MI-egyezményéhez³² való csatlakozás egy külön tanácsi határozatban történik majd, amihez a Parlament jóváhagyására is szükség lesz. A CSAD esetében immár a magyar elnökség alatt elfogadott általános megközelítésre építve kezdődnek majd a trilógusok a Bizottság, a Parlament és a Tanács között.

A digitális szakpolitika már nem csupán gazdasági és technológiai kérdés, hanem alapjaiban határozza meg Európa jövőjét, szuverenitását és társadalmi stabilitását. A digitális évtized tétje nem kevesebb, mint az, hogy Európa képes lesz-e a jövőt formálni – nem csupán követni. A 2024-es magyar elnökség e tét nagyságát felismerve olyan alapokat rakott le, amelyekre a következő uniós ciklus digitális stratégiája is építhet.

³¹ Európai Bizottság 2025.

³² Az Európa Tanács mesterséges intelligenciáról (MI) és az emberi jogokról, a demokráciáról és a jogállamiságról szóló keretegyezménye.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- KOLLER Boglárka (2023): A szubszidiaritás értelmezései és alkalmazásának lehetőségei az Európai Unióban. *Európai Tükör*, 26(1), 7–21. Online: <https://doi.org/10.32559/et.2023.11>
- LETTA, Enrico (2024): *Much More than a Market – Speed, Security, Solidarity. Empowering the Single Market to Deliver a Sustainable Future and Prosperity for All EU Citizens*. Online: <https://www.consilium.europa.eu/media/nyj324sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>
- MEZEI Kitti – TRÄGER Anikó (2025): Mesterséges intelligencia és emberi jogok, különös tekintettel az algoritmusok alkalmazása és a diszkrimináció kapcsolatára. In MEZEI Kitti (szerk.): *Kockázatok és lehetőségek a mesterséges intelligencia jogi szabályozásában*. Budapest: Wolters Kluwer, 71–92.
- Nemzeti Közzolgálati Egyetem (2024): *Protection of Minors vs Protection of Data – the Challenges of Age Verification and Age Appropriate Designs*. Online: <https://iis.uni-nke.hu/hirek/2024/12/03/protection-of-minors-vs-protection-of-data-the-challenges-of-age-verification-and-age-appropriate-designs>
- ROES, Timothy (2019): Facultative Mixture: Blessing Disguised? *Leiden Law Blog*, 2019. március 5. Online: <https://www.leidenlawblog.nl/articles/facultative-mixture-blessing-disguised>
- TÓTH András (2016): A technológia szabályozásának jogi kihívásai. In TÓTH András (szerk.): *Technológia jog. Új globális technológiák jogi kihívásai*. Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 26–36.
- TÖRÖK Bernát – ZÓDI Zsolt szerk. (2021): *A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai. Tanulmányok a mesterséges intelligencia és a jog határterületeiről*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó.
- VARJU Márton (2025): A mesterséges intelligencia szabályozása az Európai Unióban: szakpolitika, szabályozási stratégia és jog. In MEZEI Kitti (szerk.): *Kockázatok és lehetőségek a mesterséges intelligencia jogi szabályozásában*. Budapest: Wolters Kluwer, 33–50.
- VÁRNAY Ernő (2016): Jogforrások – jogalkotás – döntéshozatal. In PAPP Mónika – VÁRNAY Ernő: *Az Európai Unió joga*. 4., átdolgozott kiadás. Budapest: Wolters Kluwer. Online: <https://doi.org/10.55413/9789632956114>

Egyéb források

- Az Európai Unió Tanácsa (2024a): *Következtetések a „Hogyan lehet megfelelni Európa digitális infrastrukturális igényeinek?” című fehér könyvről – A Tanács következtetései* (ST 16644/2024 INIT). Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16644-2024-INIT/hu/pdf>
- Az Európai Unió Tanácsa (2024b): *A Tanács következtetései az ENISA-ról* (ST 16527/24 INIT). A Tanács Főtitkársága. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16527-2024-INIT/en/pdf>
- Európai Bizottság (2021): *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja*. COM(2021) 118 final. 2021. március 9. Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0118>

- Európai Bizottság (2024): *The Future of European Competitiveness. Part B. In-depth Analysis and Recommendations*. Online: https://commission.europa.eu/document/download/ec1409c1-d4b4-4882-8bdd-3519f86bbb92_en?filename=The%20ofuture%20of%20European%20competitiveness_%20In-depth%20analysis%20and%20recommendations_o.pdf
- Európai Bizottság (2025): *Commission Work Programme and Annexes*. Online: https://commission.europa.eu/publications/2025-commission-work-programme-and-annexes_en
- Európai Parlament és a Tanács (2021): Az Európai Parlament és a Tanács (Eu) 2021/1232 rendelete (2021. július 14.) a 2002/58/Ek irányelv bizonyos rendelkezéseitől való ideiglenes eltérésről a technológiáknak a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók által a gyermekek online szexuális bántalmazása elleni küzdelem céljából a személyes és egyéb adatok kezelésére történő használata tekintetében. Az Európai Unió Hivatalos Lapja.
- Európai Parlament és a Tanács (2022a): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 277., 2022. október 27., 1–102.
- Európai Parlament és a Tanács (2022b): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/868 rendelete az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról (adatkormányzási rendelet) (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 152., 2022. június 3., 1.
- Európai Parlament és a Tanács (2022c): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2554 rendelete a pénzügyi ágazat digitális működési rezilienciájáról, valamint az 1060/2009/EK, a 648/2012/EU, a 600/2014/EU, a 909/2014/EU és az (EU) 2016/1011 rendelet módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 333., 2022. december 27., 1.
- Európai Parlament és a Tanács (2022d): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1925 rendelete a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (digitális piacokról szóló rendelet) (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 265., 2022. október 12., 1–66.
- Európai Parlament és a Tanács (2022e): *Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról*. COM/2022/209 final.
- Európai Parlament és a Tanács (2023a): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1543 rendelete a büntetőeljárás során az elektronikus bizonyítékokkal kapcsolatban, valamint a büntetőeljárást követően a szabadságvesztés-büntetések végrehajtása céljából kibocsátott, közlésre kötelező európai határozatokról és megőrzésre kötelező európai határozatokról. HL L 191., 2023. július 28., 118–180.
- Európai Parlament és a Tanács (2023b): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 150., 2023. június 9., 40–205.
- Európai Parlament és a Tanács (2023c): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2854 rendelete a méltányos adathozzáférésre és -felhasználásra vonatkozó harmonizált szabályokról, valamint az (EU) 2017/2394 rendelet és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (adatrendelet) (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 2023/2854., 2023. december 22.
- Európai Parlament és a Tanács (2024a): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/903 rendelete a közszféra Unión belüli magas szintű interoperabilitását biztosító intézkedések meghatározásáról (az interoperábilis Európaról szóló rendelet). HL L 2024/903., 2024. március 22.

- Európai Parlament és a Tanács (2024b): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1309 rendelete a gigabites elektronikus hírközlő hálózatok kiépítési költségeinek csökkentésére irányuló intézkedésekről, az (EU) 2015/2120 rendelet módosításáról, és a 2014/61/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 2024/1309., 2024. május 8.
- Európai Parlament és a Tanács (2024c): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/900 rendelete a politikai reklámtevékenység átláthatóságáról és célzott folytatásáról (EGT-vonatkozású szöveg). HL L 2024/900., 2024. március 20.
- Európai Parlament és a Tanács (2024d): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1083 rendelete a belső piaci médiaszolgáltatások közös keretének létrehozásáról és a 2010/13/EU irányelv módosításáról. HL L 2024/1083., 2024. április 17.
- Európai Parlament és a Tanács (2024e): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról. HL L 2024/1689., 2024. július 12.
- Európai Parlament és a Tanács (2024f): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/38 rendelete a kiberfenyegetések és -incidensek észlelése, valamint az azokra való felkészülés és reagálás érdekében az Unión belüli szolidaritás és képességek megerősítését célzó intézkedések meghatározásáról, és az (EU) 2021/694 rendelet módosításáról (a kiberszolidaritásról szóló rendelet). HL L 2025/38., 2025. január 15.
- Európai Számvevőszék (2024): Az Európai Unió törekvései a mesterséges intelligencia terén – a jövőben elengedhetetlen az erősebb irányítás és a fokozott, célzottabb beruházás (08/2024. sz. különjelentés). Online: <https://www.eca.europa.eu/hu/publications/SR-2024-08>